

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovgivningen om beskæftigelse af unge arbejdsløse indledtes med lov nr. 186 af 20. maj 1933 om tilskud i anledning af ungdomsarbejdsløsheden og er siden fortsat, senest ved den nugældende lov nr. 138 af 29. marts 1947 om foranstaltninger til imødegåelse af ungdomsarbejdsløshed, jfr. lov-bekendtgørelse nr. 163 af 11. maj 1954*). Ifølge lovens § 11, stk. 2, som ændret ved lov nr. 43 af 13. februar 1959, vil forslag til revision af loven være at fremsætte i folketingsåret 1959-60.

Baggrunden for nærværende lovforslag er, dels de i de senere år indvundne erfaringer på de arbejds-tekniske ungdomsskoler, der drives i henhold til loven, og dels den i april 1959 afgivne betænkning fra kommissionen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere.

I arbejdsministeriets redegørelse for *administrationen af ungdomsarbejdsløshedsloven siden 1954* (aftrykt som bilag i nærværende lovforslag) er indeholdt oplysninger om udnyttelsen af statens arbejds-tekniske ungdomsskoler m. v., om varigheden af elevernes ophold på skolerne, om arten og omfanget af de arbejdsopgaver, der er løst, om undervisningens form og indhold samt om statens udgifter i forbindelse med skolernes drift.

Loven anerkender en særlig forpligtelse for det offentlige til at søge at afhjælpe de sociale ulemper, der er forbundne med ungdomsarbejdsløshed. Langt den største del af de unge arbejdsløse, loven kommer til gode, er ikke-faglærte, som forud for ledighedsperioden ikke har haft nogen mere varig tilknytning til et bestemt erhverv. For mange af de unge, der senere er at finde på et af de ikke-faglærtes arbejdsområder, sker det endelige erhvervsvalg først meget sent. En af årsagerne hertil er de unges vanskelighed ved at opnå beskæftigelse på mere fast basis inden for virksomhederne, før de har aftjent deres værnepligt. En anden årsag er, at et betydeligt antal unge — navnlig omkring 19-20 års alderen — hvert år vandrer fra land til by, hvilket ikke alene i de fleste tilfælde i sig selv indebærer et erhvervsskifte for dem, men ofte medfører gentagne skift af arbejdsplads i de første år til de kan gøre sig gældende på arbejdsmarkedet.

Det er lovens hovedsynspunkt, at der i ledighedsperioder må tilbydes disse unge en arbejds-

teknisk undervisning, men at de jævnsides dermed bør have mulighed for en økonomisk og social stabilisering.

Dette sociale sigte kan træde noget i baggrunden i perioder med særlig høj beskæftigelse og ringe ungdomsarbejdsløshed, men det må efter regeringens opfattelse tillægges betydelig vægt.

Som det fremgår af arbejdsministeriets fornævnte redegørelse, har arbejdsopgaverne på statens arbejdstekniske ungdomsskoler hidtil bestået i grovere udendørs arbejde, hovedsagelig skovarbejde, vejarbejde og afvandingsarbejde. Selv om hovedparten af eleverne næppe senere vil blive beskæftiget ved denne slags arbejde, opnår de dog gennem det regelmæssige udendørs arbejde over en vis periode at undgå den fysiske og moralske svækkelse, som ofte vil være en følge af ledighed; de holder sig i form og opnår visse færdigheder og gode arbejdsvaner, der forbedrer deres chance for at opnå og beholde normalt arbejde; de bliver vænnet til tempoet og kravene på en arbejdsplads, og de får en chance for at få rettet deres private økonomi noget op.

Dels ud fra disse hensyn og dels ud fra hensynet til den vigtige rolle de arbejdstekniske ungdomsskoler kan forvente at komme til at spille med hensyn til de unges erhvervsmæssige uddannelse, jfr. herom nedenfor, anser man det for betydningsfuldt at bevare det nuværende skoleapparat, der — som det fremgår af redegørelsen — for tiden er nedskåret til et minimum.

Derimod vil det efter regeringens opfattelse næppe være hensigtsmæssigt eller økonomisk forsvarligt — selv under en ungdomsledighed af alvorlig størrelse — at søge de arbejdstekniske ungdomsskoler i den nu anvendte form væsentligt udbygget. Antagelig bør man i stedet i givet fald — på grundlag af lovens bestemmelser herom — tilstræbe, at en væsentlig del af de særlige beskæftigelsesmæssige opgaver over for de unge søges løst på kommunal basis, d. v. s. under former, hvor de unge kan blive boende hjemme.

Såvel på de arbejdstekniske ungdomsskoler som ved kommunale foranstaltninger bør imidlertid de hidtidige *arbejdsopgaver* søges suppleret med sådanne, der har mere direkte forbindelse med de unges beskæftigelse senere hen, d. v. s. arbejdsopgaver af

*) Folketingstidende 1953-54, tillæg A. sp. 1865, tillæg C. sp. 497, folketingets forhandlinger sp. 3022 og 3372, tillæg B. sp. 471, folketingets forhandlinger sp. 4805 og 4852.